TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. birželio 22 d.*

„Apeliacinis skundas – Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP) – Ribojamosios priemonės, kurių imtasi dėl padėties Venesueloje – Trečiosios valstybės pareikštas ieškinys dėl panaikinimo – Priimtinumas – SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa – *Locus standi* – Sąlyga, kad priemonė, dėl kurios pareikštas ieškinys, turi būti tiesiogiai susijusi su ieškovu – Sąvoka „juridinis asmuo“ – Suinteresuotumas kreiptis į teismą – Reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas, dėl kurio nereikia patvirtinti įgyvendinamųjų priemonių“

Byloje C-872/19 P

dėl 2019 m. lapkričio 28 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Venesuelos Bolivaro Respublika, atstovaujama *avvocati* L. Giuliano ir F. Di Gianni,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai:

Europos Sąjungos Tarybai, atstovaujamai P. Mahnič ir A. Antoniadis,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, kolegijų pirmininkai A. Prechal, M. Vilaras, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Kumin ir N. Wahl, teisėjai E. Juhász (pranešėjas), T. von Danwitz, C. Toader, L. S. Rossi, I. Jarukaitis ir N Jääskinen,

generalinis advokatas G. Hogan,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2021 m. sausio 20 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: anglų.

Sprendimą

1 Apeliaciniu skundu Venesuelos Bolivaro Respublika prašo panaikinti 2019 m. rugsėjo 20 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Venesuela / Taryba* (T-65/18, EU:T:2019:649; toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo jis atmetė jos ieškinį dėl, pirma, 2017 m. lapkričio 13 d. Tarybos reglamento (ES) 2017/2063 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Venesueloje (OL L 295, 2017, p. 21), antra, 2018 m. lapkričio 6 d. Tarybos įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/1653, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas 2017/2063 (OL L 276, 2018, p. 1), ir, trečia, 2018 m. lapkričio 6 d. Tarybos sprendimo (BUSP) 2018/1656, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2017/2074 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Venesueloje (OL L 276, 2018, p. 10), panaikinimo, kiek jų nuostatos susijusios su Venesuelos Bolivaro Respublika.

Teisinis pagrindas

2 2017 m. lapkričio 13 d. Europos Sąjungos Taryba priėmė Sprendimą (BUSP) 2017/2074 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Venesueloje (OL L 295, 2017, p. 60).

3 Sprendimo 2017/2074 13 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta, kad šis sprendimas nuolat peržiūrimas ir prireikus atnaujinamas arba iš dalies keičiamas, jei Taryba mano, kad jo tikslai nepasiekti. Iš pradžių to paties straipsnio pirmoje pastraipoje buvo numatyta, kad Sprendimas 2017/2074 taikomas iki 2018 m. lapkričio 14 d. Sprendimu 2018/1656 ribojamųjų priemonių dėl padėties Venesueloje galiojimas pratęstas nurodant, kad Sprendimas 2017/2074 taikomas iki 2019 m. lapkričio 14 d., ir iš dalies pakeistas pastarojo sprendimo I priedo 7 įrašas, susijęs su vienu iš fizinių asmenų, kuriam taikomos šios ribojamosios priemonės.

4 Tą pačią dieną Taryba, remdamasi SESV 215 straipsniu ir Sprendimu 2017/2074, taip pat priėmė Reglamentą 2017/2063.

5 Pagal Reglamento 2017/2063 1 konstatuojamąją dalį „atsižvelgdama į nuolat blogėjančią demokratijos, teisinės valstybės ir žmogaus teisių padėtį Venesueloje, [Europos] Sąjunga ne kartą išreiškė susirūpinimą ir ragino visus Venesuelos politinius veikėjus ir institucijas konstruktyviai bendradarbiauti siekiant išspręsti krizę šalyje, visapusiškai laikantis teisinės valstybės ir žmogaus teisių bei demokratinių institucijų veikimo ir valdžių padalijimo principų“.

6 Šio reglamento 2 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Draudžiama:

a) fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams arba įstaigoms Venesueloje arba naudojimui Venesueloje tiesiogiai arba netiesiogiai teikti techninę pagalbą, tarpininkavimo paslaugas ir kitas paslaugas, susijusias su [Sąjungos] bendrajame karinės įrangos sąraše (toliau – Bendrasis karinės įrangos sąrašas) išvardytomis prekėmis ir technologijomis ir Bendrajame karinės įrangos sąraše išvardytų prekių ir technologijų tiekimu, gamyba, technine priežiūra ir naudojimu;

b) tiesiogiai ar netiesiogiai teikti bet kokiam asmeniui, subjektui ar organizacijai Venesueloje arba naudojimui Venesueloje finansavimą ar finansinę paramą, susijusius su Bendrajame karinės įrangos sąraše išvardytomis prekėmis ir technologijomis, įskaitant visų pirma dotacijas, paskolas ir eksporto kredito draudimą, taip pat draudimą ir perdraudimą, skirtą tokiems objektams parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti, arba susijusiai techninei pagalbai, tarpininkavimo paslaugoms ir kitoms paslaugoms teikti.

2. 1 dalyje nustatytas draudimas netaikomas įsipareigojimams pagal sutartį, sudarytą anksčiau nei 2017 m. lapkričio 13 d., arba pagal papildomas sutartis, būtinas tokiai sutarčiai vykdyti, vykdymui [vykdyti], su sąlyga, kad jomis laikomasi [2008 m. gruodžio 8 d.] Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP [nustatančios bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę (OL L 335, 2008, p. 99)], visų pirma jos 2 straipsnyje išdėstytų kriterijų ir, kad fiziniai ir juridiniai asmenys, subjektai ar organizacijos, siekiantys vykdyti sutartį, pranešė apie sutartį valstybės narės, kurioje jie yra įsikūrę ar įsisteigę, kompetentingai institucijai per 5 darbo dienas nuo šio reglamento įsigaliojimo.“

7 Šio reglamento 3 straipsnyje nustatyta:

„Draudžiama:

a) tiesiogiai arba netiesiogiai parduoti, tiekti, perduoti arba eksportuoti bet kokiam fiziniam ar juridiniam asmeniui, subjektui ar organizacijai Venesueloje arba naudojimui Venesueloje I priede išvardytą Sąjungos ar kitokios kilmės įrangą, kuri gali būti naudojama vidaus represijoms;

b) tiesiogiai ar netiesiogiai teikti bet kokiam fiziniam ar juridiniam asmeniui, subjektui ar organizacijai Venesueloje arba naudojimui Venesueloje techninę pagalbą ir tarpininkavimo bei kitas paslaugas, susijusias su a punkte nurodyta įranga;

c) tiesiogiai ar netiesiogiai teikti bet kokiam fiziniam ar juridiniam asmeniui, subjektui ar organizacijai Venesueloje arba naudojimui Venesueloje finansavimą ar finansinę paramą, įskaitant visų pirma dotacijas, paskolas ir eksporto kredito draudimą, taip pat draudimą ir perdraudimą, susijusią su a punkte nurodyta įranga.“

8 Minėto reglamento 4 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Nukrypdamos nuo 2 ir 3 straipsnių, III priede nurodytos valstybių narių kompetentingos institucijos jų manymu tinkamomis sąlygomis gali leisti:

a) teikti finansavimą ir finansinę paramą bei techninę pagalbą, susijusią su:
   i) žudyti nepritaikyta karine įranga, skirta tik humanitariniams ar apsaugos tikslams arba Jungtinių Tautų (JT) ir Sąjungos ar jos valstybių narių ar regioninių ir subregioninių organizacijų institucijų stiprinimo programoms;
   ii) priemonėmis, skirtomis JT ir Sąjungos arba regioninių ir subregioninių organizacijų krizių valdymo operacijoms;

b) parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti įrangą, kuri gali būti panaudota vidaus represijoms, ir susijusį finansavimą ir finansinę paramą ir techninę pagalbą[,] skirtą tik humanitariniams arba apsaugos tikslams, JT arba Sąjungos, arba regioninių ir subregioninių organizacijų institucijų stiprinimo programoms, arba JT ir Sąjungos arba regioninių ir subregioninių organizacijų krizių valdymo operacijoms;

c) parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti išminavimo įrangą ir išminavimo operacijose naudojamas medžiagas ir susijusį finansavimą ir finansinę paramą ir techninę pagalbą.

2. 1 dalyje nurodyti leidimai gali būti suteikti tik prieš imantis veiklos, kuriai prašoma leidimo.“

9 Reglamento 2017/2063 6 straipsnyje nurodyta:

„1. Draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai parduoti, tiekti, perduoti arba eksportuoti bet kuriam asmeniui, subjektui ar organizacijai Venesueloje arba naudojimui Venesueloje II priede nurodytą Sąjungos ar kitokios kilmės įrangą, technologijas arba programinę įrangą, nebent atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija, nurodyta III priede išvardytose interneto svetainėse, iš anksto tam suteikė leidimą.

2. Valstybių narių kompetentingos institucijos, nurodytos III priede išvardytose interneto svetainėse, nesuteikia leidimo pagal 1 dalį, jeigu jos turi pagrįstų priežasčių manyti, kad Venesuelos vyriausybė, viešosios įstaigos, korporacijos ar agentūros arba jų vardu ar jų nurodymu veikiantys asmenys ar subjektai tokią įrangą, technologijas arba programinę įrangą naudotų vidaus represijoms.

3. Į II priedą įtraukiama įranga, technologijos arba programinė įranga, visų pirma skirta naudoti interneto arba telefono ryšiui stebėti arba jį perimti.

4. Apie pagal šį straipsnį suteiktą leidimą atitinkama valstybė narė informuoja kitas valstybes nares ir Komisiją per keturias savaites nuo leidimo suteikimo.“

10 Šio reglamento 7 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta:

„Nebent atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija, nurodyta III priede išvardytose interneto svetainėse, iš anksto suteikė leidimą pagal 6 straipsnio 2 dalį, draudžiama:

a) tiesiogiai ar netiesiogiai teikti bet kuriam asmeniui, subjektui ar organizacijai Venesueloje arba naudojimui Venesueloje techninę pagalbą arba tarpininkavimo paslaugas, susijusias su II priede nurodyta įranga, technologijomis ir programine įranga arba su II priede nurodytos įrangos ir technologijų įrengimu, tiekimu, gamyba, priežiūra ir naudojimu, arba su II priede nurodytos programinės įrangos tiekimu, diegimu, eksploatavimu ar atnaujinimu;

b) tiesiogiai ar netiesiogiai teikti bet kuriam asmeniui, subjektui ar organizacijai Venesueloje arba naudojimui Venesueloje finansavimą ar finansinę paramą, susijusią su II priede nurodyta įranga, technologijomis ir programine įranga;

c) Venesuelos vyriausybei, viešosioms įstaigoms, korporacijoms ir agentūroms arba jų vardu ar jų nurodymu veikiantiems asmenims ar subjektams teikti bet kokias telekomunikacijų ar interneto ryšio stebėjimo ar perėmimo paslaugas, iš kurių jie gauna tiesioginę arba netiesioginę naudą.“

11 Reglamento 2017/2063 20 straipsnyje nurodyta:

„Šis reglamentas taikomas:

a) Sąjungos teritorijoje, įskaitant jos oro erdvę;

b) visuose valstybės narės jurisdikcijai priklausančiuose orlaiviuose ar laivuose;

c) visiems Sąjungos teritorijoje arba už jos ribų esantiems asmenims, kurie yra valstybės narės piliečiai;

d) visiems Sąjungos teritorijoje ar už jos ribų esantiems juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms, kurie yra įregistruoti ar įsteigti pagal valstybių narių teisę;

e) visiems Sąjungoje visą verslo veiklą arba jos dalį vykdantiems juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms.“

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

12 2018 m. vasario 6 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo Venesuelos Bolivaro Respublikos ieškinį dėl Reglamento 2017/2063 panaikinimo, kiek jo nuostatos su ja susijusios.

13 Atskiru dokumentu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2018 m. gegužės 3 d.) Taryba, remdamasi Bendrojo Teismo procedūros reglamento 130 straipsnio 1 dalimi, pateikė nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą. Kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 23 straipsnio, teikdama šį prieštaravimą, Taryba nurodė tris nepriimtinumo pagrindus, t. y. pirma, kad Venesuelos Bolivaro Respublika neturėjo suinteresuotumo pareikšti ieškinį, antra, kad Reglamento 2017/2063 nuostatos su ja nėra tiesiogiai susijusios, ir, trečia, ji nėra „fizinis ar juridinis asmuo“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą. Remdamasis Bendrojo Teismo procedūros reglamento 130 straipsnio 6 dalimi Bendrasis Teismas nusprendė pradėti žodinę proceso dalį tik dėl ieškinio priimtinumo.

14 Atskiru dokumentu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2019 m. sausio 17 d.) Venesuelos Bolivaro Respublika, remdamasi Bendrojo Teismo procedūros reglamento 86 straipsniu, patikslino ieškinį, nurodydama, kad jis taip pat pareiškiamas dėl Sprendimo 2018/1656 ir Įgyvendinimo reglamento 2018/1653, kiek jų nuostatos su ja susijusios.

15 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas pirmiausia pripažino, kad ieškinys tiek, kiek jis pareikštas dėl Reglamento 2017/2063, susijęs tik su jo 2, 3, 6 ir 7 straipsniais.

16 Paskui Bendrasis Teismas nusprendė nagrinėti tik Tarybos nurodytą antrąjį nepriimtinumo pagrindą, t. y. kad šios nuostatos nėra tiesiogiai susijusios su Venesuelos Bolivaro Respublika, jį pripažino pagrįstu ir atmetė ieškinį kaip nepriimtiną tiek, kiek jis buvo pareikštas dėl Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsnių.

17 Galiausiai Bendrasis Teismas taip pat atmetė ieškinį kaip nepriimtiną tiek, kiek juo buvo prašyta panaikinti Sprendimą 2018/1656 ir Įgyvendinimo reglamentą 2018/1653, motyvuodamas tuo, kad, pirma, kadangi Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniai nėra tiesiogiai susiję su Venesuelos Bolivaro Respublika, tas pats pasakytina apie Įgyvendinimo reglamentą 2018/1653, ir,

antra, kad, kaip matyti iš Bendrojo Teismo procedūros reglamento 86 straipsnio, pareiškime dėl ieškinio patikslinimo ieškovas gali prašyti panaikinti aktą, pakeičiantį ar iš dalies pakeičiantį kitą aktą, tik jei pastarąjį panaikinti buvo prašoma ieškinyje. Bendrasis Teismas konstatavo, kad Sprendimu 2018/1656 iš dalies pakeistas Sprendimas 2017/2074, kurio panaikinti Venesuelos Bolivaro Respublika neprašė pirminiame ieškinyje.

Šalių reikalavimai Teisingumo Teisme

18 Venesuelos Bolivaro Respublika Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamą sprendimą,

– pripažinti jos Bendrajame Teisme pareikštą ieškinį priimtinu ir grąžinti bylą šiam teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl bylos esmės, ir

– priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas.

19 Taryba Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti apeliacinį skundą ir

– priteisti iš Venesuelos Bolivaro Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

Pirminės pastabos

20 Pirmiausia reikia pažymėti, kad apeliaciniu skundu Venesuelos Bolivaro Respublika ginčija tik Bendrojo Teismo motyvus, kuriais remdamasis jis pripažino nepriimtinu jos ieškinį tiek, kiek jis buvo pareikštas dėl Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsnių. Kadangi šis apeliacinis skundas nesusijęs su skundžiamo sprendimo dalimi, kurioje šios trečiosios valstybės ieškinys pripažintas nepriimtinu tiek, kiek jis buvo pareikštas dėl Įgyvendinimo reglamento 2018/1653 ir Sprendimo 2018/1656 panaikinimo, reikia konstatuoti, kad šiuo klausimu Bendrojo Teismo priimtas sprendimas yra galutinis.

21 Antra, primintina, kad nėra jokių Teisingumo Teismo jurisdikcijos dėl reglamento, priimto remiantis SESV 215 straipsniu, kuriuo įgyvendinami Sąjungos sprendimai BUSP srityje, apribojimų. Iš tiesų tokie reglamentai yra Sąjungos aktai, priimti remiantis SESV, ir Sąjungos teismai, remdamiesi jiems pagal Sutartis suteikta jurisdikcija, privalo užtikrinti iš principo visišką jų teisėtumo kontrolę (žr. 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 106 punktą).

22 Trečia, pagal suformuotą jurisprudenciją Teisingumo Teismas gali nagrinėti, prireikus *ex officio*, viešąja tvarka grindžiamą pagrindą dėl SESV 263 straipsnyje nustatytų priimtinumo sąlygų nepaisymo (žr., be kita ko, 2010 m. balandžio 15 d. Nutarties *Makhteshim-Agan Holding ir kt. / Komisija*, C-517/08 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2010:190, 54 punktą ir 2021 m. sausio 21 d. Sprendimo *Vokietija / Esso Raffinage*, C-471/18 P, EU:C:2021:48, 101 punktą).

23 Nagrinėjamoje byloje reikia *ex officio* kelti klausimą, ar Venesuelos Bolivaro Respublika turi būti laikoma „juridiniu asmeniu“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, ir jį nagrinėti pirmiausia, nes atsakymas į šį klausimą būtinas siekiant išnagrinėti Tarybos nurodytą antrąjį nepriimtinumo pagrindą, kad Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniai nėra tiesiogiai susiję su Venesuelos Bolivaro Respublika, kuris yra ginčijamas dėstant vienintelį apeliacinio skundo pagrindą.

24 2020 m. liepos 7 d. Teisingumo Teismo sprendimu apeliacinio proceso šalių buvo paprašyta pareikšti nuomonę dėl to, ar trečioji valstybė laikytina „juridiniu asmeniu“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 24 straipsnio antrą pastraipą Teisingumo Teismas tokį pat prašymą pateikė Europos Komisijai ir valstybėms narėms. Pastabas dėl šio klausimo pateikė apeliacinio proceso šalys, Belgijos Karalystė, Bulgarijos Respublika, Estijos Respublika, Graikijos Respublika, Lenkijos Respublika, Lietuvos Respublika, Nyderlandų Karalystė, Slovakijos Respublika, Slovėnijos Respublika, Švedijos Karalystė, Vokietijos Federacinė Respublika ir Komisija.

25 Venesuelos Bolivaro Respublika mano, kad nei iš SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos teksto, nei iš šios nuostatos tikslo ar konteksto net netiesiogiai nematyti, kad jos galima neįtraukti į sąvoką „juridinis asmuo“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.

26 Taryba, atvirkščiai, mano, kad trečioji valstybė neturi būti laikoma „juridiniu asmeniu“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, nebent Sąjungos teisės sistemoje jai suteiktos specialiosios teisės pagal su ja sudarytą susitarimą, tačiau ši išimtis netaikoma nagrinėjamu atveju.

27 Sąjunga puoselėja santykius su suvereniomis trečiosiomis valstybėmis tarptautinėje arenoje ir šie santykiai reglamentuojami viešosios tarptautinės teisės, kuri savo ruožtu grindžiama laisvos valios principu. Šioje teisės sistemoje tarptautinės teisės subjektams nėra automatiškai suteikiama teisė pareikšti ieškinį kitų valstybių teismuose. Jie turi teisę nepaklusti kitos valstybės ar tarptautinio teismo jurisdikcijai, nebent išreiškė sutikimą, kad ji būtų taikoma.

28 Trečiosios valstybės nėra Sąjungos sukurtos teisės sistemos dalis ir iš principo negali kreiptis į Sąjungos teismus. Be to, jeigu trečiajai valstybei, kuriai taikomos bendro pobūdžio ribojamosios priemonės, būtų leidžiama jas ginčyti remiantis sąlygomis, pagal kurias į Sąjungos teismus leidžiama kreiptis asmenims, kuriems taikomos individualios priemonės, tai neatitiktų Sutartyse nustatyto skirtumo tarp bendrų ir individualių ribojamųjų priemonių ir kartu būtų nepagrįstai išplėsta Sąjungos teismams suteikta jurisdikcija dėl nuostatų, susijusių su bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP), arba remiantis šiomis nuostatomis priimtų aktų.

29 Galiausiai, jeigu esant tokioms, kaip šios bylos, aplinkybėms trečiajai valstybei būtų pripažinta *locus standi* ginčyti Sąjungos institucijų aktus, Sąjungos padėtis galėtų tapti mažiau palanki nei jos tarptautinių partnerių, kurių suverenūs sprendimai, susiję su jų tarptautiniais santykiais, prekybos ar ekonomikos politika, negali būti ginčijami jų teismuose, taigi Sąjungos veiksmai įgyvendinant politiką ir palaikant tarptautinius santykius būtų nepagrįstai apriboti. Tai juolab taikytina šios bylos atveju, kai trečioji valstybė ginčija Sąjungos vidaus akto, kuriuo įgyvendinamas Tarybos politinis sprendimas apriboti ekonominius santykius su šia valstybe, nuostatas. Trečiosioms valstybėms, prisidengiant tuo, kad jos yra individualios ieškovės, neturėtų būti leidžiama naudotis Sąjungos teismais kaip „aplinkkeliu“ sprendžiant viešosios teisės subjektų tarptautinius ginčus.

30 Graikijos, Lenkijos, Slovakijos, Slovėnijos ir Švedijos vyriausybės iš esmės mano, kad trečiosios valstybės iš principo negalima laikyti patenkančia į sąvoką „juridinis asmuo“, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą.

31 Ši sąvoka iš esmės apima subjektus, turinčius teisinį subjektiškumą pagal valstybės narės ar trečiosios valstybės teisę, tačiau neapima pačių šių valstybių, dėl kurių Sąjunga, beje, neturi teisėkūros kompetencijos. Pagal SESV 215 straipsnio 2 dalį ribojamosios priemonės skirtos fiziniams ar juridiniams asmenims, grupėms ar nevalstybiniams subjektams, bet jų negalima taikyti trečiosioms valstybėms.

32 Pripažinus, kad sąvoka „juridinis asmuo“ pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą apima trečiąsias valstybes, nesudariusias su Sąjunga jokio susitarimo, kuriame būtų apibrėžti jo šalių teisiniai santykiai, būtų nepagrįstai apriboti Sąjungos veiksmai vykdant politiką ir palaikant tarptautinius santykius ir jos padėtis tarptautiniuose santykiuose taptų nepalanki. Iš tiesų vienas iš pagrindinių tarptautinės teisės principų yra abipusiškumo principas. Jeigu trečiosioms valstybėms būtų leidžiama pareikšti ieškinius dėl Sąjungos aktų Sąjungos teismuose, būtų pažeistas abipusiškumo principas, taikytinas Sąjungos ir šių valstybių santykiuose. Iš esmės trečiosios valstybės galėtų ginčyti Sąjungos aktus Sąjungos teismuose, tačiau nebūtų garantuota, kad Sąjunga gali ginčyti šių valstybių nacionalinius aktus arba aktus, priimtus įvairių valstybių asociacijų, kurių narės jos yra.

33 Atvirkščiai, Belgijos, Bulgarijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Nyderlandų ir Vokietijos vyriausybės iš esmės mano, kad trečioji valstybė patenka į sąvoką „juridinis asmuo“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą.

34 Jos teigia, kad pagal viešąją tarptautinę teisę trečioji valstybė neginčijamai turi teisinį subjektiškumą ir yra juridinis asmuo. Jeigu trečioji valstybė nebūtų laikoma „juridiniu asmeniu“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, ji negalėtų apginti savo interesų, net jeigu būtų tikra, kad jos teisės pažeistos ir galėtų tinkamai teisiškai įrodyti, kad visos ieškinio pareiškimo sąlygos įvykdytos.

35 Kartu nekyla abejonių, kad trečiosios valstybės, kaip antai Venesuelos Bolivaro Respublikos, padėties negalima prilyginti Sąjungos institucijų ar valstybių narių, kurioms pagal SESV 263 straipsnio pirmą pastraipą suteikiamas ieškovų statusas, padėčiai, todėl trečiosios valstybės ieškinio priimtinumas turėtų būti vertinamas pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą.

36 Be to, atsisakius suteikti trečiajai valstybei teisę į veiksmingą teisminę gynybą dėl jos nenaudai priimto Sąjungos akto, nors ji tenkina visas SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje įtvirtintas ieškinio priimtinumo sąlygas, būtų vadovaujamasi siaura teisinės valstybės – vertybės, kuria pagal ESS 2 straipsnį grindžiama Sąjunga, samprata.

37 Komisija mano, kad sąvoka „juridinis asmuo“ pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą gali būti suprantama įvairiai. Viena vertus, aiškinant šią sąvoką remiantis valstybių lygybės principu reikėtų pripažinti, kad ji apima trečiąsias valstybes tik joms atliekant valdymo veiksmus (*acta jure gestionis*) arba kai jos gali kreiptis į Sąjungos teismus pagal su Sąjunga sudarytą tarptautinį susitarimą. Toks aiškinimas atitiktų veiksmingos teisminės gynybos principą, nes iš trečiosios valstybės nebūtų atimtos visos teisių gynimo priemonės ir pagal jį šios valstybės galimybė kreiptis į Sąjungos teismus priklausytų nuo jos veiksmų pobūdžio. Kadangi ribojamųjų priemonių sistema, priežastys, kuriomis remiasi Venesuelos Bolivaro Respublika, prašydama pripažinti šias priemones

negaliojančiomis, ir Sąjungos bei šios valstybės atitinkami santykiai patenka į viešosios valdžios įgyvendinimo veiksmų (*acta jure imperii*) sritį, taigi priskirtini viešosios tarptautinės teisės klausimams, nagrinėjamu atveju Venesuelos Bolivaro Respublika nėra „juridinis asmuo“, kaip jis suprantamas pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą.

38 Kita vertus, Komisijos teigia, kad jeigu SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa būtų aiškinama teleologiškai siekiant suteikti daugiau galimybių kreiptis į Sąjungos teismus, niekas nedraustų šios nuostatos aiškinti taip, kad sąvoka „juridinis asmuo“ apima trečiąsias valstybes, jeigu jos nusprendžia paklusti Sąjungos teismų jurisdikcijai. Taigi, jeigu Sąjunga priimtų vienašalį aktą, kuriuo potencialiai pažeidžiami trečiosios valstybės interesai, ir pastaroji nuspręstų pareikšti ieškinį dėl tokio akto Sąjungos teismuose, užuot pasinaudojusi tarptautinio ginčų sprendimo mechanizmu, Sąjungos teismams iš esmės nebūtų pagrindo atsisakyti nagrinėti šį ieškinį, netikrinant, ar visos taikytinos priimtinumo sąlygos įvykdytos.

39 Komisija nurodo, kad pirmenybę teikia antrajam, t. y. pirmesniame punkte aptartam, požiūriui, nes siaurai aiškinant sąvoką „juridinis asmuo“ trečiosios valstybės negalėtų savanoriškai paklusti Sąjungos teismų jurisdikcijai, jeigu tarp jų ir Sąjungos nebūtų tarptautinio susitarimo.

40 Pagal ESS 19 straipsnio 3 dalies a punktą vadovaudamasis Sutartimis Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priima sprendimus dėl valstybės narės, institucijos ar fizinio arba juridinio asmens pateiktų ieškinių. SESV 263 straipsnio ketvirtojoje pastraipoje įtvirtinta, kad kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo gali pirmoje ir antrojoje pastraipose numatytomis sąlygomis pateikti ieškinį dėl jam skirtų aktų arba aktų, kurie yra tiesiogiai ir konkrečiai su juo susiję, ar dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų, tiesiogiai su juo susijusių ir dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinamųjų priemonių.

41 Šiuo atveju reikia išnagrinėti, ar trečioji valstybė, konkrečiai Venesuelos Bolivaro Respublika, kuri negali pareikšti ieškinio pagal SESV 263 straipsnio antrą pastraipą, gali būti laikoma „juridiniu asmeniu“, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio ketvirtą pastraipą.

42 Šiuo aspektu pažymėtina, kad, kiek tai susiję su sąvokos „juridinis asmuo“ reikšme, šioje nuostatoje nėra jokios nuorodos į nacionalinę teisę, todėl ji laikytina autonomiška Sąjungos teisės sąvoka, kuri visoje Sąjungos teritorijoje turi būti aiškinama vienodai (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *Engie Cartagena*, C-523/18, EU:C:2019:1129, 34 punktą). Taigi pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje esančią sąvoką „juridinis asmuo“ reikia aiškinti atsižvelgiant ne tik į šios nuostatos tekstą, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (žr., be kita ko, 2020 m. spalio 6 d. Sprendimo *Jobcenter Krefeld*, C-181/19, EU:C:2020:794, 61 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

43 Dėl SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos teksto reikia pažymėti, kad nei iš šios nuostatos, nei iš kitų Sąjungos pirminės teisės nuostatų nematyti, kad tam tikrų kategorijų juridiniai asmenys negalėtų pasinaudoti galimybe kreiptis į Sąjungos teismus. Ši išvada reiškia, kad iš principo iš jokio „juridinio asmens“ neturėtų būti atimta galimybė pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, numatyta SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje.

44 Teisingumo Teismo jurisprudencijoje šiuo aspektu nurodyta, kad SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje vartojamos sąvokos „juridinis asmuo“ negalima aiškinti siaurai.

45 Iš tiesų, nors regioninio ar vietos subjekto ieškinys negali būti prilygintas valstybės narės ieškiniui, nurodytam SESV 263 straipsnio antroje pastraipoje (šiuo klausimu žr. 2009 m. lapkričio 26 d. Nutarties *Região autónoma dos Açores / Taryba*, C-444/08 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2009:733, 31 punktą), toks subjektas iš principo gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, jeigu turi teisinį subjektiškumą (šiuo klausimu žr. 1997 m. spalio 1 d. Nutarties *Regione Toscana / Komisija*, C-180/97, EU:C:1997:451, 10–12 punktus ir 2001 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Nederlandse Antillen / Taryba*, C-452/98, EU:C:2001:623, 51 punktą).

46 Be to, iš jurisprudencijos apskritai matyti, kad pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą ne tik privatūs juridiniai asmenys, bet ir viešieji subjektai turi *locus standi* (žr., pavyzdžiui, 2018 m. vasario 1 d. Sprendimo *Deutsche Bahn ir kt. / Komisija*, C-264/16 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:60, 2 punktą ir 2020 m. vasario 4 d. Sprendimo *Uniwersytet Wrocławski ir Lenkija / REA*, C-515/17 P ir C-561/17 P, EU:C:2020:73, 69 punktą).

47 Galiausiai Teisingumo Teismas pripažino, kad teisinio subjektiškumo neturinčiai organizacijai turi būti suteikta galimybė ginčyti jai nustatytas ribojamąsias priemones, nes jeigu Sąjungos teisės aktų leidėjas mano, kad toks subjektas pakankamai egzistuoja, jog jam gali būti taikomos ribojamosios priemonės, darnumas ir teisingumas reikalauja pripažinti, kad tokio subjekto egzistavimas taip pat pakankamas šioms priemonėms užginčyti (šiuo klausimu žr. 2007 m. sausio 18 d. Sprendimo *PKK ir KNK / Taryba*, C-229/05 P, EU:C:2007:32, 112 punktą).

48 Dėl SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos aiškinimo remiantis jos kontekstu ir tikslais primintina, kad pati veiksminga teisminė kontrolė, skirta Sąjungos teisės nuostatų laikymuisi užtikrinti, neatsiejama nuo teisinės valstybės buvimo (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 41 punktą). Iš ESS 2 straipsnio matyti, kad Sąjunga yra grindžiama tokiomis vertybėmis, kaip teisinė valstybė; jos yra bendros valstybėms narėms visuomenėje, kurioje, be kita ko, vyrauja teisingumas (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 62 punktas).

49 Be to, principas, pagal kurį Sąjunga grindžiama, be kita ko, teisinės valstybės vertybe, kyla tiek iš ESS 2 straipsnio, esančio ES sutarties bendrosiose nuostatose, tiek iš ESS 21 straipsnio, skirto Sąjungos išorės veiksmams, į kurį daroma nuoroda ESS 23 straipsnyje, susijusiame su BUSP (šiuo aspektu žr. 2020 m. spalio 6 d. Sprendimo *Bank Refah Kargaran / Taryba*, C-134/19 P, EU:C:2020:793, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

50 Taigi atsižvelgiant į veiksmingos teisminės kontrolės ir teisinės valstybės principus SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą reikėtų aiškinti taip, kad trečioji valstybė turi *locus standi* kaip „juridinis asmuo“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, jei įvykdytos kitos joje numatytos sąlygos. Iš esmės Sąjungos teisės aktas gali turėti tokį pat neigiamą poveikį tokio viešosios teisės reglamentuojamo juridinio asmens teisėms arba interesams, kaip ir kito asmens ar subjekto teisėms ir interesams, todėl jam turi būti suteikta galimybė siekti, kad toks aktas būtų panaikintas, jeigu minėtos sąlygos įvykdytos.

51 Tokio sąvokos „juridinis asmuo“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, aiškinimo nepaneigia Tarybos ir kai kurių vyriausybių, pateikusių pastabas, argumentai, kad Sąjunga neturi galimybės kreiptis į trečiųjų valstybių teismus; jos neleidžia ginčyti savo teismuose sprendimų, susijusių su jų tarptautiniais santykiais, ar jie būtų komerciniai, ar ne.

52 Sąjungos pareiga užtikrinti, kad būtų paisoma teisinės valstybės vertybės, niekaip nepriklauso nuo Sąjungos ir trečiųjų valstybių santykių abipusiškumo sąlygos.

53 Vadinasi, Venesuelos Bolivaro Respublika, kaip tarptautinį teisinį subjektiškumą turinti valstybė, laikytina „juridiniu asmeniu“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą.

Dėl vienintelio pagrindo

Šalių argumentai

54 Grįsdama apeliacinį skundą Venesuelos Bolivaro Respublika nurodo vienintelį pagrindą, kad Bendrasis Teismas klaidingai išaiškino SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytą sąlygą, pagal kurią priemonė, dėl kurios ieškovas pareiškia ieškinį, turi būti tiesiogiai su juo susijusi.

55 Ji teigia, kad skundžiamo sprendimo 35 ir 36 punktuose Bendrojo Teismo konstatuota aplinkybė, kad ji pati nebuvo įtraukta į Reglamento 2017/2063 IV ar V priedą analogišku būdu, kaip ieškovė byloje, kurioje priimtas 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *Almaz-Antey / Taryba* (T-515/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:545), nereikšminga, nes ji konkrečiai paminėta Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniuose. Priešingai, nei skundžiamo sprendimo 40 punkte konstatavo Bendrasis Teismas, aplinkybė, ar ji veikė, ar neveikė kaip ekonominės veiklos vykdytojas, veikiantis atitinkamose rinkose, taip pat neturi reikšmės, nes šie straipsniai su ja tiesiogiai susiję tiek teisiniu, tiek faktiniu požiūriais.

56 Taryba nurodo, kad klausimą, ar Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniai tiesiogiai susiję su Venesuelos Bolivaro Respublikos padėtimi, Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime išnagrinėjo laikydamasis suformuotos jurisprudencijos, kurios dalis yra 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *Almaz-Antey / Taryba* (T-515/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:545). Nagrinėdamas šį klausimą Bendrasis Teismas neprivalėjo atsižvelgti į ginčijamų ribojamųjų priemonių tikslą priversti Venesuelos vyriausybę pakeisti elgesį. Jeigu į šį tikslą būtų atsižvelgta, tai ne tik prieštarautų Sąjungos teismų suformuotai jurisprudencijai, bet ir būtų išplėsta potencialių ieškovų kategorija, įtraukiant į ją bet kurią trečiąją valstybę, su kuria Sąjunga, vykdydama užsienio politiką, nusprendžia iš dalies arba visiškai nutraukti ar apriboti ekonominius ir finansinius santykius.

57 Taryba mano, kad Bendrasis Teismas nepripažino ginčijamų nuostatų tiesioginės sąsajos su Venesuela ne tik todėl, kad ši nebuvo pakankamai nurodyta Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniuose. Bendrasis Teismas veikiau padarė tokią išvadą remdamasis skundžiamo sprendimo 35–48 punktuose išdėstytais, tinkamai motyvuotais ir svarbia jurisprudencija patvirtintais reikšmingais argumentais. Be to, konkrečiai kalbant apie šiuose straipsniuose esančias nuorodas į Venesuelos Bolivaro Respubliką, reikia pripažinti, kad šie straipsniai nėra jai skirti tiesiogiai. Juose tiesiog nustatomas draudimas Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams palaikyti ekonominius ir finansinius santykius su fiziniais ar juridiniais asmenimis, subjektais ar organizacijomis, įsteigtomis arba veikiančiomis, Venesuelos teritorijoje.

58 Be to, dėl klausimo, ar Bendrasis Teismas turėjo prilyginti Venesuelos Bolivaro Respubliką ekonominės veiklos vykdytojui, kaip jis padarė ieškovės byloje, kurioje priimtas 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *Almaz Antey / Taryba* (T-515/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:545), atveju, Taryba pažymi, kad šis teismas visiškai atsižvelgė į konkrečią Venesuelos Bolivaro Respublikos

padėtį ir išanalizavo, ar ši valstybė galėjo būti prilyginta ekonominės veiklos vykdytojui, veikiančiam konkrečioje rinkoje, kaip tai suprantama pagal jurisprudenciją. Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai priėjo prie neigiamos išvados, kad valstybės, veikiančios kaip viešosios valdžios subjektas, negalima prilyginti privačiam ar viešajam subjektui, kurio egzistavimą riboja jo veiklos tikslas.

59 Galiausiai Taryba tvirtina, kad Venesuelos Bolivaro Respublika iš tikrųjų prašo Teisingumo Teismo nustatyti naują taisyklę, pagal kurią *locus standi* turėtų būti automatiškai suteikiama trečiosioms valstybėms, siekiančioms ginčyti ekonomines priemones, kurių Sąjunga ėmėsi, vykdydama savo užsienio politiką, leidžiant joms ginčyti aktus, kuriais įgyvendinami sprendimai, priimti siekiant teisėtų Sąjungos išorės veiksmų tikslų, nustatytų ESS 21 straipsnyje, įskaitant dalinį arba visišką ekonominių ar finansinių santykių su viena ar daugiau trečiųjų valstybių nutraukimą ar apribojimą pagal SESV 215 straipsnio 1 dalį.

60 Toks prašymas prieštarauja pagal Sutartis nustatytai teisminės gynybos sistemai, kuria siekiama užtikrinti pagal Sąjungos teisę suteikiamų teisių apsaugą. Sutartyse trečiosioms valstybėms nesuteikiama jokios konkrečios teisės į tokį pat požiūrį kaip į valstybes nares arba galimybė laisvai ir be jokių išlygų prekiauti su Sąjungoje esančiais ekonominiais veiklos vykdytojais. Todėl trečiosios valstybės negali pagrįstai teigti, kad Sąjungos aktas, pagal kurį joms gali būti taikomas skirtingas požiūris, tiesiogiai paveikia jų teisinę padėtį.

Teisingumo Teismo vertinimas

61 Remiantis suformuota jurisprudencija pagal SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytą sąlygą, kad priemonė, dėl kurios pareiškiamas ieškinys, turi būti tiesiogiai susijusi su fiziniu arba juridiniu asmeniu, reikalaujama, kad būtų tenkinami du kumuliaciniai kriterijai, t. y. pirma, kad ginčijama priemonė darytų tiesioginį poveikį šio asmens teisinei padėčiai, ir, antra, kad ji nepaliktų jokios diskrecijos ją įgyvendinti turintiems subjektams, nes šis įgyvendinimas yra visiškai automatinis ir išplaukia tik iš Sąjungos teisės aktų, netaikant kitų tarpinių normų (2019 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *ECB ir kt. / Trasta Komercbanka ir kt.*, C-663/17 P, C-665/17 P ir C-669/17 P, EU:C:2019:923, 103 punktas ir 2020 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Changmao Biochemical Engineering / Distillerie Bonollo ir kt.*, C-461/18 P, EU:C:2020:979, 58 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

62 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas konstatavo, kad Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniai nėra tiesiogiai susiję su Venesuelos Bolivaro Respublika iš esmės dėl trijų priežasčių, siejamų su šio sprendimo 61 punkte nurodytu pirmuoju kriterijumi.

63 Pirma, skundžiamo sprendimo 32 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad pagal Reglamento 2017/2063 20 straipsnį jo 2, 3, 6 ir 7 straipsniuose nustatyti draudimai taikomi tik Sąjungos teritorijoje, valstybės narės pilietybę turintiems fiziniams asmenims ir juridiniams asmenims, įsteigtiems pagal vienos iš valstybių narių teisę, taip pat juridiniams asmenims, subjektams ir organizacijoms, kurių visa verslo veikla arba jos dalis vykdoma Sąjungoje.

64 Antra, skundžiamo sprendimo 33 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniuose nenustatomas draudimas Venesuelos Bolivaro Respublikai. Šie straipsniai daugiausia galėtų turėti jai netiesioginių pasekmių, nes draudimai, taikomi valstybės narės pilietybę turintiems fiziniams asmenims ir juridiniams asmenims, įsteigtiems pagal vienos iš valstybių narių teisę, galėtų apriboti šaltinius, iš kurių Venesuelos Bolivaro Respublika galėtų įsigyti juose nurodytas prekes ir paslaugas.

65 Trečia, skundžiamo sprendimo 34–41 punktuose Bendrasis Teismas atskyrė šią bylą nuo bylos, kurioje priimtas 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *Almaz-Antey / Taryba* (T-515/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:545). Bendrasis Teismas pažymėjo, kad toje byloje ieškovei buvo aiškiai skirtas ginčijamas aktas, nes jos pavadinimas buvo nurodytas ginčijamo sprendimo priede kaip įmonės, kuriai buvo draudžiama parduoti ar tiekti nagrinėjamas prekes ir paslaugas. Tačiau šioje byloje Venesuelos Bolivaro Respublikai, kaip valstybei, nėra aiškiai ir konkrečiai taikomi Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniai, panašiai kaip ieškovei byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas.

66 Šiuo aspektu reikia konstatuoti, kad skundžiamo sprendimo 30 punkte Bendrasis Teismas teisingai rėmėsi savo jurisprudencija, pagal kurią siekiant nustatyti, ar aktas sukelia teisinių pasekmių, pirmiausia reikia atsižvelgti į jo dalyką, turinį, taikymo sritį, esmę ir teisines ir faktines aplinkybes, kuriomis jis priimtas.

67 Nagrinėjamu atveju iš Reglamento 2017/2063 pavadinimo, jo 1 konstatuojamosios dalies ir 2, 3, 6 ir 7 straipsnių formuluotės aiškiai matyti, kad nagrinėjamos ribojamosios priemonės buvo priimtos dėl Venesuelos Bolivaro Respublikos.

68 Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 34 punkte Bendrasis Teismas teisingai priminė, kad draudimas Sąjungos ūkio subjektams vykdyti tam tikrų rūšių sandorius (toks draudimas yra Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsnių dalykas) prilygsta draudimui Venesuelos Bolivaro Respublikai vykdyti aptariamus sandorius su jais.

69 Įsigaliojus Reglamentui 2017/2063, jo 2, 3, 6 ir 7 straipsniuose nurodyti draudimai taikomi nedelsiant ir automatiškai. Kadangi dėl šių draudimų Venesuelos Bolivaro Respublika negali įsigyti tam tikrų prekių ir paslaugų, šios nuostatos tiesiogiai paveikia šios valstybės teisinę padėtį. Be to, kaip savo išvados 110 punkte pažymėjo generalinis advokatas, iš Reglamento 2017/2063 6 ir 7 straipsnių matyti, kad nuorodos į „bet kok[į] fizin[į] ar juridin[į] asmen[į], subjekt[ą] ar organizacij[ą] Venesueloje arba naudojimui Venesueloje“ nustatant šiuos draudimus apima Venesuelos vyriausybę, viešąsias įstaigas, korporacijas ir agentūras, taip pat bet kurį jų vardu ar nurodymais veikiantį asmenį ar subjektą.

70 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad norint konstatuoti, jog Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniai tiesiogiai susiję su Venesuelos Bolivaro Respublika, nebūtina daryti skirtumo pagal tai, ar tokie komerciniai sandoriai vykdomi *iure gestionis*, ar *iure imperii*, nes toks atskyrimas negali būti grindžiamas nei SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa, nei jokia kita Sąjungos teisės nuostata.

71 Be to, aplinkybė, kad ginčijamos ribojamosios priemonės nėra absoliuti kliūtis Venesuelos Bolivaro Respublikai įsigyti šiuose straipsniuose nurodytas prekes ir paslaugas, nes ši valstybė gali jas įsigyti už Sąjungos teritorijos ribų per asmenis, kuriems jos netaikomos, nepaneigia išvados, kad minėtuose straipsniuose numatyti draudimai yra tiesiogiai susiję su Venesuelos Bolivaro Respublika. Dėl draudimų, nurodytų Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniuose, pažymėtina, jog tokių priemonių tiesioginės sąsajos su juridiniu asmeniu sąlyga nereiškia, kad šis asmuo visiškai negali įsigyti atitinkamų prekių ir paslaugų.

72 Tikrinant, ar Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniai tiesiogiai susiję su Venesuelos Bolivaro Respublika, taip pat nesvarbu, kad šios trečiosios valstybės veikla neapsiriboja tam tikrose rinkose veikiančio ekonominės veiklos vykdytojo veikla.

73 Darytina išvada, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad ginčijamos ribojamosios priemonės tiesiogiai nepaveikė Venesuelos Bolivaro Respublikos teisinės padėties, ir tuo remdamasis Tarybos nurodytą antrąjį nepriimtinumo pagrindą pripažino pagrįstu.

74 Šiomis aplinkybėmis reikia pripažinti pagrįstu Venesuelos Bolivaro Respublikos nurodytą vienintelį pagrindą ir panaikinti skundžiamą sprendimą, kiek juo kaip nepriimtinas atmestas šios valstybės ieškinys dėl Reglamento 2017/2063 panaikinimo.

Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

75 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, jei apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą. Jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba, priešingu atveju, grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

76 Šioje byloje Teisingumo Teismas turi reikiamos informacijos, kad galėtų priimti galutinį sprendimą dėl Venesuelos Bolivaro Respublikos pareikšto ieškinio priimtinumo.

77 Bendrajame Teisme pareikštame ieškinio nepriimtinumu grindžiamame prieštaravime Taryba nurodė tris nepriimtinumo pagrindus, Bendrasis Teismas iš dalies išnagrinėjo tik vieną – antrąjį pagrindą. Kadangi klausimas, ar Venesuelos Bolivaro Respublika yra „juridinis asmuo“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, Tarybos iškeltas Bendrajame Teisme nurodant trečiąjį nepriimtinumo pagrindą ir *ex officio* išnagrinėtas šio sprendimo 40–53 punktuose, lieka išnagrinėti, pirma, Tarybos nurodytą pirmąjį nepriimtinumo pagrindą, grindžiamą suinteresuotumo pareikšti ieškinį nebuvimu, ir Bendrojo Teismo nenagrinėtą antrojo nepriimtinumo pagrindo dalį, patikrinant, ar šioje byloje tenkintas kriterijus, pagal kurį ginčijamos ribojamosios priemonės neturi palikti jokios diskrecijos jas įgyvendinti turintiems subjektams, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą.

Dėl Tarybos nurodyto pirmojo nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo suinteresuotumo pareikšti ieškinį nebuvimu

Šalių argumentai

78 Nurodydama pirmąjį nepriimtinumo pagrindą Taryba teigia, kad Venesuelos Bolivaro Respublika nėra suinteresuota prašyti Sąjungos teismų panaikinti ginčijamas ribojamąsias priemones. Šios priemonės iš esmės nekeičia Venesuelos Bolivaro Respublikos teisinės padėties, nes nesukelia jokių privalomų teisinių pasekmių nei pačiai šiai valstybei, nei jos teritorijoje.

79 Kaip aiškiai matyti iš Reglamento 2017/2063 20 straipsnio, šio reglamento taikymo sritis apima tik valstybių narių teritoriją ir į valstybės narės jurisdikciją patenkančius asmenis. Be to, motyvai, kuriais remdamasis 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendime *Taryba / Front Polisario* (C-104/16 P, EU:C:2016:973, 131–133 punktai) Teisingumo Teismas pripažino, kad *Front populaire pour la libération de la saguia-el-hamra et du rio de oro* (*Front Polisario)* negalima laikyti turinčiu *locus standi* prašyti panaikinti ginčijamą sprendimą byloje, kurioje priimtas tas teismo sprendimas, pagal analogiją taikytini nagrinėjamoje byloje.

80 Venesuelos Bolivaro Respublika mano, kad šį nepriimtinumo pagrindą reikia atmesti.

Teisingumo Teismo vertinimas

81 Dėl Tarybos teiginio, kad Reglamentas 2017/2063 nesukelia jokių privalomų teisinių pasekmių, galinčių paveikti Venesuelos Bolivaro Respublikos interesus, primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją ieškinį dėl panaikinimo galima pareikšti dėl visų Sąjungos institucijų priimtų nuostatų, neatsižvelgiant į jų pobūdį ar formą, su sąlyga, kad šios nuostatos gali sukelti teisinių padarinių (2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija / Taryba*, C-425/13, EU:C:2015:483, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

82 Šiuo klausimu reikia priminti, kad suinteresuotumo pareikšti ieškinį buvimas reiškia, kad ginčijamo akto panaikinimas savaime gali suteikti naudos ieškinį pareiškusiam fiziniam ar juridiniam asmeniui (2021 m. sausio 21 d. Sprendimo *Vokietija / Esso Raffinage*, C-471/18 P, EU:C:2021:48, 103 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

83 Kadangi dėl šio sprendimo 63–73 punktuose nurodytų priežasčių Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniuose nustatyti draudimai gali pažeisti Venesuelos Bolivaro Respublikos interesus, ypač ekonominius, jų panaikinimas savaime gali jai suteikti naudos.

84 Dėl Tarybos argumento, grindžiamo 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimu *Front Polisario / Taryba* (C-104/16 P, EU:C:2016:973), reikia nurodyti, jog iš tiesų Teisingumo Teismas šiame sprendime pripažino, kad *Font Polisario* negalima laikyti turinčiu *locus standi* prašyti panaikinti Tarybos sprendimą, kuriuo Sąjungos vardu patvirtinamas Europos Sąjungos ir Maroko Karalystės susitarimas (pasikeičiant laiškais) dėl abipusių liberalizavimo priemonių, taikomų žemės ūkio produktams, perdirbtiems žemės ūkio produktams, žuviai ir žuvininkystės produktams, dėl 1, 2 bei 3 protokolų ir jų priedų pakeitimo ir dėl Europos ir Vidužemio jūros regiono šalių susitarimo, įsteigiančio Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Maroko Karalystės asociaciją, dalinio pakeitimo, sudarytas Briuselyje 2010 m. gruodžio 13 d. (OL L 241, 2012, p. 4). *Front Polisario* argumentai, pateikti siekiant įrodyti savo *locus standi* prašant panaikinti minėtą sprendimą, buvo grindžiami teiginiu, kad šis susitarimas tam tikrais atvejais praktiškai buvo taikomas Vakarų Sacharai, nors ji nepriklauso Maroko Karalystės teritorijai, tačiau Teisingumo Teismas juos atmetė kaip nepagrįstus. Šis teismas šį susitarimą išaiškino taip, kad jis netaikomas Vakarų Sacharos teritorijai. Tačiau, kaip pažymėta šio sprendimo 67 ir 69 punktuose, Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniuose numatytos ribojamosios priemonės buvo priimtos dėl Venesuelos Bolivaro Respublikos, nes pagal šias nuostatas jai draudžiama vykdyti tam tikrus sandorius.

85 Taigi Tarybos nurodytą pirmąjį nepriimtinumo pagrindą reikia atmesti.

Dėl kriterijaus, pagal kurį dėl ginčijamos priemonės nereikia patvirtinti įgyvendinamųjų priemonių, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, ir dėl kitų ieškinio priimtinumo sąlygų

86 Bendrasis Teismas nenagrinėjo antrojo iš dviejų kumuliacinių kriterijų, kurie turi būti tenkinami siekiant konstatuoti, kad ginčijamos ribojamosios priemonės tiesiogiai susijusios su Venesuelos Bolivaro Respublika, t. y. kaip priminta šio sprendimo 61 punkte, kriterijaus, pagal kurį šios priemonės neturi palikti jokios diskrecijos ją įgyvendinti turintiems subjektams, nes šis įgyvendinimas yra visiškai automatinis ir išplaukia tik iš Sąjungos teisės aktų, netaikant kitų tarpinių normų.

87 Jei šis antrasis kriterijus būtų tenkinamas, liktų nustatyti, ar tenkinamos kitos sąlygos, kad juridinį asmenį būtų galima pripažinti pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą turinčiu *locus standi* dėl jam neskirto akto, t. y. kad šis aktas su juo konkrečiai susijęs arba jis yra reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas, dėl kurio nereikia patvirtinti įgyvendinamųjų priemonių.

Šalių argumentai

88 Taryba teigia, kad Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniams taikyti būtina priimti tarpines normas, nes šiuose straipsniuose numatyta valstybių narių kompetentingų institucijų išankstinio leidimo sistema. Be to, išankstinis leidimas savaime yra įgyvendinimo priemonė ir valstybės narės turi didelę diskreciją nustatyti tokių leidimų suteikimo sąlygas. Tuo remdamasi ji daro išvadą, kad nebūtina nagrinėti, ar ginčijamos ribojamosios priemonės konkrečiai susijusios su Venesuelos Bolivaro Respublika, ar tai yra reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai, dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinamųjų priemonių, ir tik nurodo, kad atmeta abi šias galimybes.

89 Venesuelos Bolivaro Respublika mano, kad antrasis nepriimtinumo pagrindas, kiek jis susijęs su kriterijumi, pagal kurį ginčijamos ribojamosios priemonės neturi palikti jokios diskrecijos jas įgyvendinti turintiems subjektams, taip pat turi būti atmestas. Ieškinyje ji teigė, kad atitinka SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje išdėstyto sakinio antroje ir trečioje dalyse numatytas sąlygas, nes Reglamentas 2017/2063 yra reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas, su ja tiesiogiai susijęs ir dėl jo nereikia patvirtinti įgyvendinamųjų priemonių, arba, kad šis aktas yra tiesiogiai ir konkrečiai su ja susijęs.

Teisingumo Teismo vertinimas

90 Iš pačių Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsnių formuluočių matyti, kad šiose nuostatose įtvirtinti draudimai, nepažeidžiant jose numatytų nukrypti leidžiančių priemonių ir leidimų, kurie šioje byloje nenagrinėjami, taikomi nepaliekant diskrecijos juos įgyvendinti turintiems subjektams. Be to, šie draudimai taikomi nesant būtinybės Sąjungai ar valstybėms narėms patvirtinti įgyvendinamųjų priemonių. Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad vienintelė Įgyvendinimo reglamento 2018/1653 paskirtis – iš dalies pakeisti Reglamento 2017/2063 IV priedą, kuriame tik pateiktas fizinių ar juridinių asmenų, subjektų ar organizacijų, kuriems taikomos lėšų ir ekonominių išteklių įšaldymo priemonės, sąrašas ir kuris nenumatytas nė vienoje iš minėtų nuostatų.

91 Darytina išvada, kad Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsniai tiesiogiai susiję su Venesuelos Bolivaro Respublika ir kad Tarybos nurodytas nepriimtinumo pagrindas, paremtas teiginiu, kad nagrinėjamu atveju ši sąlyga netenkinama, turi būti atmestas.

92 Galiausiai šis reglamentas, kuris yra visuotinai taikomas aktas, nes jame įtvirtintos nuostatos, kaip antai jo 2, 3, 6 ir 7 straipsniai, pagal kurias bendros ir abstrakčios kategorijos subjektams, kuriems jie skirti, draudžiama sudaryti tam tikrus sandorius su subjektais, taip pat nurodytais bendrai ir abstrakčiai, ir kuris priimtas remiantis SESV 215 straipsniu, taigi pagal pastarojoje nuostatoje numatytą ne teisėkūros procedūrą, negali būti kvalifikuojamas kaip pagal teisėkūros procedūrą priimtas aktas, laikytinas „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktu“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje išdėstyto sakinio trečioje dalyje (šiuo klausimu žr. 2013 m. spalio 3 d. Sprendimo *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba*, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 58–60 punktus). Kadangi, kaip nurodyta šio sprendimo 90 punkte,

dėl šio reglamento nuostatų, kurias ginčija Venesuelos Bolivaro Respublika, be kita ko, nereikia patvirtinti įgyvendinimo priemonių, konstatuotina, kad ši trečioji valstybė dėl jų turi *locus standi* ir neprivalo įrodyti, kad šios nuostatos yra konkrečiai su ja susijusios.

93 Vadinasi, SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje išdėstyto sakinio trečioje dalyje numatytos sąlygos tenkinamos.

94 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Venesuelos Bolivaro Respublikos Bendrajame Teisme pareikštas ieškinys tiek, kiek juo prašoma panaikinti Reglamento 2017/2063 2, 3, 6 ir 7 straipsnius, yra priimtinas.

95 Vis dėlto, kadangi ši byla nėra tokios stadijos, kad būtų galima priimti sprendimą dėl jos esmės, ji turi būti grąžinta Bendrajam Teismui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

96 Kadangi byla grąžinama Bendrajam Teismui, reikia atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **Panaikinti 2019 m. rugsėjo 20 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Venesuela / Taryba* (T-65/18, EU:T:2019:649), kuriuo atmestas Venesuelos Bolivaro Respublikos ieškinys dėl 2017 m. lapkričio 13 d. Tarybos reglamento (ES) 2017/2063 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Venesueloje panaikinimo.**

2. **Grąžinti bylą Europos Sąjungos Bendrajam Teismui sprendimui dėl bylos esmės priimti.**

3. **Atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.**

Parašai.